

MEINING:

Fjuken, 13. februar

Krefter som flytter folk mellom bygd og by

Av Mette Vårdal

2. februar 1920 ble Gudbrandsdalslaget i Oslo stiftet. Med en by i stor vekst og mange unge som kom fra dalen for å få utdanning, jobb og skape seg en framtid, skulle laget være en møteplass og et bindeledd mellom minnene fra det som var hjemme og det nye livet i storbyen. Gudbrandsdalslaget har vært viktig for mange, men etter noen år med styrt avvikling ble strek satt med en markering i Oslo 1. februar i år, 100 år etter etableringen. Det var ingen stille avslutning, men en markering med program som hadde fått tittelen «Utflytt døl» og lansering av skriftsamlingen «Unge røyster».

Fem unge skribenter fra Gudbrandsdalen var etter en skrivekonkurranse premiært og valgt ut til samlingen. Tema var det å være ung og vokse opp i Gudbrandsdalen, skribentene valgte selv både form og innhold. Å invitere så åpent, synes å ha vært et godt grep. Her gjentas ikke etablerte sannheter eller innøvde talepunkter. De fem tekstene er først og fremst ulike, men skribentene har alle en åpen, nysgjerrig og bred tilnærming til det å komme fra bygda. Utgangspunktet er ofte privat, til dels tett på skribenten, men tilnærmingene føles likevel allmenne og relevante.

Det er sant at Gudbrandsdalen opplever befolkningsnedgang. Det er også sant at forholdet mellom by og land er høyt oppe på den politiske agendaen. Det er stor misnøye med regjeringens politikk, og de har svart med å etablere en egen distriktsministerpost.

Men det er også sant at det knapt finnes noe land i Europa med mindre forskjeller mellom by og land enn det vi har i Norge. Det er ikke naturgitt, men resultat av en langsiktig og til dels konsensuspreget distriktspolitikk gjennom hele 1900-tallet. Det har vært et ønske om å skape små forskjeller og likeverdige levekår over hele landet. Det har krevd et tydelig og tilstedeværende virkemiddelapparat og aktiv politisk vilje. Derfor er denne likheten sårbar og reaksjonene tilsvarende sterke når det distriktspolitiske prosjektet svekkes.

«Unge røyster» er ikke et politisk skrift, slik jeg leser det. De unge skribentene er ikke opptatt av verken problem eller løsninger, men hele det store spekteret av følelser, verdier, muligheter, valg og utfordringer som følger med det å stå overfor valget: bli på hjemmeplassen, eller flytte ut? De går ikke inn i det politiske landskapet, men i det personlige. For som Håkon Noren fra Lesja skriver i sin tekst: «Urkrefter som halar og slit i skjøre menneskekroppar. Krefter som røyver fjell og startar revolusjonar og flytter folk mellom by og bygd.» Det er mennesker det handler om. Mennesker med ideer, drømmer, engasjement og vilje.

Spørsmålet om hvordan vi kan sikre fortsatt små forskjeller mellom bygd og by, handler i stor grad om hvordan vi kan få unge mennesker til å oppleve at disse kreftene kan få utløp også på bygda. For det er ikke befolkningsvekst i seg selv som er redningen for

distrikts-Norge. Det vi trenger er at folk opplever at det er rom for nye ideer, engasjement og vilje til å gjøre en forskjell og leve ut sine drømmer også utenfor byene.